

- [AlfaVita - Εκπαιδευτικό Ενημερωτικό Δίκτυο](#)

[Εκπαίδευση](#) 17.05.2020 - 17:10

Υγειονομική κρίση: Συνευθύνη και πολιτική χειραγώγηση

Γ. Π. Τριμπέρης, Ομότιμος Καθηγητής Τμήματος Φυσικής ΕΚΠΑ

Έφθασε λοιπόν η ημέρα που οι λάτρεις των βιβλίων και ταινιών επιστημονικής φαντασίας έμελλε να βιώσουν ανάλογες καταστάσεις στην καθημερινή τους ζωή. Και όχι μόνο αυτοί αλλά ολόκληρη η ανθρωπότητα. Η πανδημία, η ανασφάλεια, ο φόβος του θανάτου, οι κρατικές παρεμβάσεις, οδηγούν σε μια πρωτόγνωρη, πολυεπίπεδη Αποκάλυψη.

Κατασκευασμένοι μύθοι, στερεότυπα που καλλιεργήθηκαν συστηματικά χρόνια τώρα κατέρρευσαν. Οικονομικά «πανίσχυρες» χώρες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Μ. Βρετανία κα., χώρες που οι ηγεσίες τους υπερηφανεύονταν ότι «εξασφαλίζουν την ασφάλεια του πλανήτη», ουσιαστικά δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τη ζωή των πολιτών τους, που χάνονται κατά χιλιάδες. Χιλιάδες πολίτες «προηγμένων» χωρών πεθαίνουν καθημερινά, λόγω έλλειψης αναπνευστήρων, σε αυτές τις χώρες στον οποίον τις αποθήκες στρατιωτικού υλικού στοιβάζονται χιλιάδες, τόνοι πανάκριβων βομβών και πολεμικών όπλων κάθε είδους.

«Πολιτισμένες» χώρες μπλοκάρουν και κατάσχουν, πειρατική αδεία, στα αεροδρόμιά τους διερχόμενο υγειονομικά υλικό, που προορίζεται για άλλες χώρες, για να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

Περίφημοι πολιτικοί σχηματισμοί, για άλλη μια φορά αποκαλύπτουν το πραγματικό τους πρόσωπο. Στην περίφημη Ευρωπαϊκή Ένωση η κυρίαρχη οικονομικά Γερμανία με την συμβολή των εκ Βορρά δορυφόρων της, αδιαφορώντας ουσιαστικά για την οικονομική τύχη του Νότου, τηρούν μετά βίας μόνο τα στοιχειώδη προσχήματα.

Οι ιδιωτικοί φορείς υγείας, αυτοί που προωθούνται με κάθε τρόπο, αυτοί που κερδοσκοπούν ασύστολα, σήμερα είναι κρυμμένοι, άφαντοι.

Όμως τίποτα από όλα αυτά δεν εμπόδισε, δεν εμποδίζει, αυτούς οι οποίοι αποκαλύφθηκαν, να συνεχίσουν με πιο έντονο τρόπο να επιχειρούν να κατασκευάσουν νέους μύθους προς όφελός τους, χρησιμοποιώντας παλιά δοκιμασμένα μέσα, σε άλλους καιρούς, έντεχνα προσαρμοσμένα στη νέα κατάσταση που έχει δημιουργηθεί.

Πριν από όλα ο λαός έπρεπε να κατατρομοκρατηθεί για να καταρρεύσουν και τα παραμικρά ίχνη προσωπικής άμυνας και κριτικής ικανότητας. Ασφαλώς και η κατάσταση που επικρατεί σε ολόκληρο τον κόσμο είναι τρομακτική, χωρίς καμία αμφιβολία. Όμως το πώς προβάλλεις αυτή την κατάσταση καθημερινά, καθ' υπερβολή, έχει ιδιαίτερη σημασία.

Μέσα σε μια τέτοια ατμόσφαιρα είναι ιδιαίτερα εύκολο να εφαρμόσεις στο κοινωνικό σύνολο, σε πραγματικό χρόνο, πολύπλευρες «ασκήσεις πολιτικής χειραγώγησης» που, κάτω από άλλες συνθήκες, μια βαθειά συντηρητική κυβέρνηση, σαν αυτή της χώρας μας, τις βλέπει ως ασκήσεις επί χάρτου και αναρωτιέται συστηματικά πως θα τις εφαρμόσει στην πράξη με το μικρότερο γι' αυτή πολιτικό κόστος.

Ο κατ' οίκον περιορισμός, η αναστολή λειτουργίας χιλιάδων επιχειρήσεων οδήγησε σε απολύσεις, σε πάγωμα εργασιακών συμβάσεων, σε μια πρωτόγνωρη εργασιακή και οικονομική κρίση. Παράλληλα οι εργαζόμενοι για να συνεχίσουν να διατηρούν τη δουλειά τους αποδέχονται μέτρα στη εφαρμογή των οποίων, κάτω από άλλες συνθήκες, θα αντιδρούσαν δυναμικά.

Η τηλε-εργασία είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα. Τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης αναδιαμόρφωσαν τις σχέσεις εργασίας, δημιουργώντας ένα εργασιακό μεσαίωνα, ενώ η παραγωγική βάση σε πολλούς τομείς της οικονομίας της χώρας ιδιωτικοποιείται ραγδαία. Ελαστικά ωράρια, μειώσεις μισθών και συντάξεων, περιστολή εργασιακών δικαιωμάτων. Σήμερα ο φόβος μετάδοσης του ιού είναι ένας «καλός» λόγος για ένα ακόμα «βήμα προόδου» στην πολύπλευρη εκμετάλλευση των εργαζομένων. Ασφαλώς και όπου αυτό ήταν δυνατό η τηλε-εργασία έπρεπε να εφαρμοστεί για να διασωθούν λειτουργώντας παραγωγικά κάποιοι τομείς της οικονομίας ακόμα και κάτω από τις συνθήκες πανδημίας. Σήμερα όμως αυτό το κατ' ανάγκη και προσωρινό μέτρο, όπως και η περίφημη τηλε-εκπαίδευση, η

κυβέρνηση και οι κονδυλοφόροι της στα ΜΜΕ, σε κάθε επίπεδο, δηλώνουν ότι ήλθαν για να μείνουν.

Οι εργαζόμενοι δεν έχουν να φοβηθούν, εξ αιτίας της αλλαγής της νέας μορφής εργασίας τους, μειώσεις μισθών, δηλώνει η κυβέρνηση. Αφού η ανάπτυξη της τεχνολογίας σας δίνει τα μέσα να δουλεύετε από το σπίτι σας πρέπει να χαίρεστε. Τι κι αν ξυπνώντας το πρωί δεν δείτε τον ήλιο πηγαίνοντας στη δουλειά, τι κι αν βλέπετε τις εποχές να αλλάζουν από την τηλεόραση, τι κι αν δεν πείτε καλημέρα στον γείτονα, στον συνάδελφο. Θα δουλεύετε ασφαλείς μέσα στο σπίτι σας, όπως όταν περιοριστήκατε τόσο καιρό λόγω του ιού, και σώσατε τη ζωή σας. Εκμεταλλευόμενοι την τεχνολογία, σε κατ'όικον περιορισμό, θα σώσετε τη δουλειά σας. Τώρα αν γλυτώνετε τα χρήματα που ξοδεύατε για την μετακίνησή σας προς την εργασία, αν γλυτώνετε τον χρόνο μετάβασης και κοιμόσαστε περισσότερο, θα σας το κοστολογήσουμε και θα σας το χρεώσουμε στο μέλλον. Ο νέος εγκλεισμός, η στέρηση της κοινωνικότητας, της ανθρώπινης συναναστροφής, είναι ευθύνη του καθενός από εμάς να την κοστολογήσουμε και να δώσουμε στην κυβέρνηση την απάντηση που της πρέπει. Ως εργαζόμενοι, ως άνθρωποι.

Την ίδια δυνατότητα έδωσε στην κυβέρνηση η τηλε-εκπαίδευση. Ασφαλώς και έπρεπε να βρεθούν εναλλακτικοί τρόποι διδασκαλίας και η τεχνολογία μας δίνει αυτή τη δυνατότητα. Όμως η αποτελεσματικότητά της είναι έντονα αμφισβητήσιμη. Μια διαδικτυακή μορφή μεταφοράς γνώσης σε «ακροατήρια-θεατές», με διαδραστικό τρόπο, σε γνώστες του αντικείμενου, που στοχεύει σε διεύρυνση των ήδη κεκτημένων γνώσεων, συνήθως σε μικρά ακροατήρια, ασφαλώς και είναι παραγωγική, όπου και εδώ η ανταπόκριση του «ακροατηρίου-θεατή» εξαρτάται και από το είδος του γνωστικού αντικείμενου που διδάσκεται, και διαφοροποιείται εάν το γνωστικό αντικείμενο αφορά τις ανθρωπιστικές επιστήμες ή τις θετικές επιστήμες κλπ. Συνήθως εδώ οι συμμετέχοντες κάνουν την επιλογή της παρακολούθησης ελεύθερα και ενσυνείδητα, επομένως όποιος ανοίγει τον υπολογιστή του για να παρακολουθήσει, συμμετέχει πραγματικά στη διαδικασία.

Η πρόθεση της κυβέρνησης στην Εκπαίδευση ήταν να καλυφθούν άρον-άρον οι εκπαιδευτικές ανάγκες. Με τεράστια τεχνικά προβλήματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με ανεπαρκέστατη έως ανύπαρκτη κάλυψη της έλλειψης υπολογιστών στα παιδιά των φτωχών οικογενειών. Και σήμερα θεσμοθετώντας την εφαρμογή των καμερών και της δημόσιας τηλε-μετάδοσης του μαθήματος, καταπατά κάθε έννοια προστασίας προσωπικών δεδομένων μαθητών και καθηγητών.

Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση η κατάσταση της τηλε-εκπαίδευσης οδηγεί σε μια πλήρη υποβάθμιση της πανεπιστημιακής διδασκαλίας. Οι πανεπιστημιακή έκαναν την ανάγκη φιλοτιμία και για να μη χαθεί το εξάμηνο και δέχθηκαν να διδάξουν διαδικτυακά. Έχοντας όμως επιστημονική γνώση και συνείδηση του ρόλου τους, της συμβολής τους στη μεταφορά ενός υψηλού επιπέδου γνώσης σε μελλοντικούς επιστήμονες ντρέπονται για τη διαδικασία στην οποία συμμετέχουν. Ο υπογράφων

αυτή την εκτίμηση άκουσε από τα χείλη πολλών διακεκριμένων πανεπιστημιακών δασκάλων, τόσο των ανθρωπιστικών όσο και των θετικών επιστημών.

Όσο διαδραστική και να είναι η τηλε-διδασκαλία, ιδιαίτερα σε μεγάλα «ακροατήρια-θεατές», η αδιαμεσολάβητη επικοινωνία του δάσκαλου-μαθητή δεν υποκαθίσταται. Η θέση-αντίθεση, η ζωντανή παρατήρηση των φοιτητών σου, όπου μελετάς στο βλέμμα τους, στις κινήσεις τους, το βαθμό κατανόησης αυτών που μεταφέρεις, γεγονός που σε κάνει να σταματάς, όποτε χρειάζεται, να επεξηγείς, να επαναλαμβάνεις, να κάνεις ένα σκόπιμο λάθος ελέγχοντας τις αντιδράσεις, δεν υποκαθίστανται με τη διαμεσολάβηση μιας οθόνης.

Η κυβέρνηση, και τα γνωστά ΜΜΕ παραπλανούν τους γονείς με πανηγυρικούς για τα αποτελέσματα της διαδικτυακής διδασκαλίας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μεγαλύτερη πολιτική εκμετάλλευση.

Έτσι η εντύπωση που δημιουργείται συστηματικά και σκόπιμα στην κοινή γνώμη είναι ότι ο συγκεκριμένος τρόπος «διδασκαλίας» είναι άκρως επιτυχής. Τα στοιχεία στα οποία στηρίζεται αυτή η «εκτίμηση» είναι το πόσοι «δίδαξαν» και πόσοι «παρακολούθησαν». Και το προβάλουν εκείνοι οι οποίοι είναι υπέρμαχοι της «Αριστείας» και της «Αξιολόγησης». Κουβέντα δεν γίνεται για το τι «διδάχθηκε», πως «διδάχτηκε» και ποια γνώση αποκόμισε ο φοιτητής, για τον οποίο το περισσότερο που μπορεί να ξέρουμε-όσο το ξέρουμε- είναι ότι είχε ανοικτό τον υπολογιστή του. Το χειρότερο ακόμα είναι ότι προωθείται η αντίληψη ότι λόγω της επιτυχίας της αυτή η μορφή της «εκπαίδευσης» πρέπει να αποτελέσει οδηγό για το μέλλον στα ΑΕΙ της χώρας (βλ. σειρά δηλώσεων της Υπ. Παιδείας, του Προέδρου της Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης, Καθ. Π. Μήτκα, Καθημερινή 21/2/20-Καινούργιες διαδρομές για το πανεπιστήμιο- του Α. Λακασά , Καθημερινή 20/3/20-Ευκαιρία για αλλαγή σελίδας στα ΑΕΙ) και πλείστες άλλες που δημοσιεύονται καθημερινά.

Έτσι, η διαδικτυακή διδασκαλία κατά τον Α. Λακασά αποτελεί την απάντηση σε περίπτωση καταλήψεων, «...αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτάται κατά την τρέχουσα περίοδο, εξαιτίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης λόγω κορωνοϊού».

Μία νέα «δημοκρατική κατάκτηση» όπως η ηλεκτρονική ψηφοφορία στις φοιτητικές συνελεύσεις, στις εκλογές πρυτανικών αρχών, κοσμητόρων κα.

Απομόνωση, χειραγώγηση, αποκοινωνικοποίηση, ακόμα μεγαλύτερη περιστολή εργασιακών δικαιωμάτων, δημοκρατικών και προσωπικών ελευθεριών είναι ο στόχος της κυβέρνησης, και υγειονομική κρίση της έδωσε μια χρυσή ευκαιρία.

Η δική μας προσωπική αλλά και συλλογική ευθύνη, αφορά στην προστασία τόσο της ζωής μας και των συνανθρώπων μας, αλλά και στη δυναμική και ενεργή υπεράσπιση των κοινωνικών χαρακτηριστικών μας, των προσωπικών ελευθεριών μας, των δημοκρατικών εργασιακών μας κατακτήσεων.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ.